

Brussel, 26 februari 2014

Advies nr. 2014/05

Uitgebracht op verzoek van de minister van Zelfstandigen

Artikel 110, §1, van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen

Voorontwerp van wet houdende uitvoering van het pact voor competitiviteit, werkgelegenheid en relance – Welvaartsaanpassingen

Het voorontwerp van wet dat aan het Comité wordt voorgelegd, past het mechanisme van de welvaartsaanpassingen aan door erin te voorzien dat bij gebrek aan advies van het ABC en de CRB vóór 15 september, de sociale uitkeringen automatisch worden aangepast a rato van het dubbele van de percentages die gebruikt worden voor de berekening van de enveloppe.

Het Comité heeft bij dit voorstel de volgende opmerkingen:

De vooropgestelde tijdslimiet van 15 september werd in het verleden uitzonderlijk gehaald en het Comité acht het weinig waarschijnlijk dat dit in de toekomst wel het geval zal zijn omdat:

- de bevoegde adviesorganen afhankelijk zijn van informatie (inz. de omvang van de welvaartsenveloppe) die hen ter beschikking wordt gesteld. Dit gebeurt zelden tijdig.;*
- de verdeling van de middelen in de zelfstandigenregeling afhankelijk is van beslissingen genomen in het kader van de werknemersregeling.*

De invoering van een mechanisme van automatische welvaartsaanpassing betekent onder de voorgestelde modaliteiten, de facto een inperking van de rol en de autonomie van de sociale partners.

Het Comité stelt daarom voor om de periode waarbinnen de bevoegde organen een advies moeten uitbrengen, te laten ingaan vanaf het moment dat de omvang van de welvaartsenveloppe en het advies van de Nationale Arbeidsraad officieel bekend zijn.

Het Comité plaatst vraagtekens bij de verwijzing naar het gedeelte van de enveloppe dat niet wordt uitgegeven na toepassing van dit automatisch mechanisme. Het stelt zich meer bepaald de vraag of een dergelijk saldo in de praktijk mogelijk is. In dit verband merkt het Comité nog op geen voorstander te zijn van overloopeffecten, ook niet als deze voortvloeien uit een eventueel saldo.

Tot slot stelt het ABC zich vragen bij de budgettaire weerslag van het automatisch mechanisme.

1 Het huidig mechanisme van de welvaartsaanpassingen

a) Het principe

In de artikelen 5 en 6 van de wet van 23 december 2005 betreffende het Generatiepact werd een structureel mechanisme ingeschreven voor een algemene welvaartsaanpassing van alle of sommige uitkeringen van de sociale zekerheid der zelfstandigen.

In overeenstemming met dit mechanisme moet de regering om de twee jaar een algemene beslissing nemen over de omvang en de verdeling van de toegekende financiële enveloppe voor de welvaartsaanpassing van alle of sommige uitkeringen die de volgende twee jaar zal worden toegepast.

Die beslissing dient te worden voorafgegaan door een gezamenlijk advies van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen (ABC), zowel over de hoegrootheid als over de verdeling van de financiële middelen.

Dit gezamenlijk advies houdt rekening "met de ontwikkeling van de beroepsinkomsten der zelfstandigen en de noodzaak tot een duurzaam financieel evenwicht in de sociale zekerheid der zelfstandigen. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan de economische groei, de kost van de vergrijzing, de verhouding tussen het aantal uitkeringstrekkers en het aantal actieven, en de zorg om geen nieuwe inactiviteitsvallen te scheppen of bestaande te versterken".

Indien de regering afwijkt van het advies, dient zij dit te motiveren.

Bij ontstentenis van een advies, moet de regering een met redenen omkleed voorstel uitbrengen waarover opnieuw het advies van de CRB en van het ABC wordt gevraagd.

b) Het bedrag van de enveloppe

Voor het stelsel van de zelfstandigen stemt de welvaartsenveloppe vanaf 2008 minimaal overeen met "de som van volgende geraamde uitgaven in alle takken van de sociale zekerheid der zelfstandigen:

- een jaarlijkse welvaartsaanpassing met 0,5% van alle inkomensvervangende uitkeringen in de sociale zekerheid, met uitzondering van de forfaitaire uitkeringen;
- een jaarlijkse welvaartsaanpassing met 1% van alle forfaitaire uitkeringen;
- een jaarlijkse verhoging met 1,25% van de grenzen in aanmerking genomen voor de berekening van de inkomensvervangende uitkeringen."

Vanaf 2010 zullen bij de bepaling van de omvang van de welvaartsenveloppe de eventuele meerkosten die de beslissingen in het kader van de voorgaande welvaartsaanpassing met zich mee hebben gebracht, in rekening worden gebracht.

2 Het voorontwerp van wet dat aan het Algemeen Beheerscomité wordt voorgelegd

Het voorontwerp van wet dat aan het Comité wordt voorgelegd, voorziet erin dat bij gebrek aan advies van de bevoegde adviesorganen vóór 15 september, de sociale

uitkeringen automatisch worden aangepast a rato van het dubbele van de percentages die gebruikt worden voor de berekening van de enveloppe.

Concreet zouden, bij gebrek aan advies, de sociale uitkeringen als volgt worden aangepast:

- De **niet-forfaitaire** inkomensvervangende uitkeringen (cf. niet-minimumpensioen) zouden op 1 september van het jaar volgend op 15 september met 1% worden verhoogd. Enkel de uitkeringen die voor de eerste keer zijn toegekend vóór 1 januari van het lopende jaar, zouden worden verhoogd.
- De **forfaitaire** inkomensvervangende uitkeringen zouden op 1 september van het jaar volgend op 15 september met 2% worden verhoogd en
- De **grenzen** die in aanmerking worden genomen voor de berekening van de sociale inkomensvervangende uitkeringen zouden op 1 januari van het jaar volgend op 15 september met 2,5 % worden verhoogd.

De regering stelt een gemotiveerd ontwerp van beslissing op voor het gedeelte van de enveloppe dat niet wordt uitgegeven na toepassing van dit automatisch mechanisme. Het ABC en de CRB zal gevraagd worden hierover een gemotiveerd advies uit te brengen. Bij gebrek aan dergelijk advies binnen de maand na de adviesaanvraag, wordt een advies geacht gegeven te zijn.

Er is een gelijkaardige bepaling in het kader van de sociale zekerheid van de werknemers.

3 Het advies van het ABC

Het Comité neemt kennis van het wetsvoorstel dat voorziet in een mechanisme van automatische welvaartsaanpassing in geval de bevoegde adviesorganen zich niet tijdig uitspreken over de verdeling van de beschikbare welvaartsenveloppe. Het Comité heeft hierbij een aantal opmerkingen.

Ten eerste plaatst het kanttekeningen bij de tijdslimiet die in het voorstel wordt gehanteerd. Het merkt op dat de vooropgestelde datum van 15 september¹ in het verleden slechts uitzonderlijk werd gehaald. Immers,

- het hanteren van dergelijke tijdslimiet impliceert dat de bevoegde adviesorganen tijdig beschikken over de noodzakelijke informatie, inz. de omvang van de welvaartsenveloppe. Die informatie is echter niet steeds tijdig voorhanden.;
- voor wat de besteding van de middelen voor een welvaartsaanpassing in de zelfstandigenregeling betreft, dienen eerst de beslissingen te worden afgewacht die worden genomen in het kader van de werknemersregeling. Ten eerste is de invaliditeitsuitkering ingeval van stopzetting van de activiteit (onrechtstreeks) gekoppeld aan het minimumpensioen voor werknemers. Ten tweede is het minimumpensioen voor gezinnen momenteel gelijk bij werknemers en zelfstandigen, een gelijkstelling die moet behouden blijven. Ten derde zijn in het zelfstandigenstelsel de uitkeringen in geval van invaliditeit zonder stopzetting, van primaire arbeidsongeschiktheid en van faillissement gekoppeld aan het bedrag van het minimumpensioen voor zelfstandigen. Het Comité acht het dan ook weinig waarschijnlijk dat de vooropgestelde datum van 15 september in de toekomst zonder meer kan worden gehaald. In dat geval wordt de automatische welvaartaanpassing de regel in plaats van de uitzondering.

Als gevolg van het voorgaande meent het Comité dat de invoering van een mechanisme van automatische welvaartsaanpassing onder de voorgestelde

---

¹ die overigens reeds vandaag als streefdatum geldt voor de adviezen die worden uitgebracht in het kader van de verdeling van de welvaartsenveloppe.

modaliteiten, de facto een inperking zal betekenen van de rol en de autonomie van de sociale partners in deze materie.

Het Comité is van mening dat aan de bovenstaande beperkingen kan worden tegemoet gekomen indien de automatische welvaartsaanpassing maar in werking zou treden wanneer de bevoegde organen geen advies uitbrengen binnen het daartoe voorziene tijds kader, bijvoorbeeld 2 maanden te rekenen vanaf het moment dat de omvang van de welvaartsenveloppe en het advies van de Nationale Arbeidsraad officieel bekend zijn.

Het Comité stelt zich verder ook vragen bij de bepaling in het wetsvoorstel (Artikel 11, laatste paragraaf) waarin wordt gesteld dat "*...voor het gedeelte van de enveloppe dat niet wordt uitgegeven ten gevolge van de toepassing van het automatisch mechanisme, de Regering een gemotiveerd ontwerp van beslissing opstelt waarover dan wel een advies gevraagd wordt aan de bevoegde organen.*". Het is voor het Comité niet duidelijk hoe dergelijk saldo tot stand kan komen, gegeven de bestaande berekenings- en verdelingswijzen van de welvaartsenveloppe. Niettemin, is het Comité van oordeel dat dergelijk saldo op generlei wijze tot een vergroting van de financiële enveloppe mag leiden, noch aanleiding mag geven tot eventuele overloopeffecten. Overigens wenst het Comité in dit kader nog op te merken dat het eenvoudigweg geen voorstander is van overloopeffecten als dusdanig.

Tot slot stelt het ABC zich vragen bij de budgettaire weerslag van het automatisch mechanisme.

Namens het Algemeen Beheerscomité voor het sociaal statuut der zelfstandigen, op 26 februari 2014.

Muriel GALERIN,
Secretaris

Jan STEVERLYNCK,
Voorzitter